

Sak 7/19 Fastsetting av kvote og område for lisensfelling av jerv 2019-2020

1. Bakgrunn

Gjennom behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) og Innst. S. nr 174 (2003-2004) ble det vedtatt nasjonale bestandsmål for ulv, brunbjørn, gaupe, jerv og kongeørn. Det ble også vedtatt å opprette åtte forvaltningsregioner for rovvilt. I Forskrift om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften), av 18.3.2005 nr 242, er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling etter § 8 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art og region, jf. §§ 7 og 4.

2. Styrende dokumenter

Rovviltforliket

Representantforslag 163 S (2010-2011) (rovviltforliket) legger nye føringer for forvaltningen av brunbjørn, gaupe og jerv, bl.a. når det gjelder uttak av skadegjørende individ.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven trådte i kraft 1. juli 2009. Loven gir omfattende bestemmelser for forvaltningen av naturens mangfold. Forskrift om forvaltning av rovvilt er hjemlet i viltloven og naturmangfoldloven. Naturmangfoldloven bestemmelser gir føringer for vedtak som gjelder rovviltets forvaltning. Noen av de viktigste bestemmelsene gjengis under.

§ 2. (Definisjoner)

g. Lisensfelling: Felling av et bestemt antall individer av en viltart med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og c), der kvoten er fastsatt av offentlig myndighet og det kreves at jegeren er registrert som lisensjeger i Jegerregisteret for å kunne delta.

§ 8. (kunnskapsgrunnlaget)

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

§ 9. (føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

§ 10. (økosystemtilnærming og samlet belastning)

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

§ 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

§ 18. (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene)

Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk

- b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom.
- c) for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning.

Vedtaket etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Rovviltforskriften

Rovviltforskriften § 3 første ledd definerer de nasjonale bestandsmålene for brunbjørn, gaupe, jerv og ulv, mens de regionale bestandsmålene for Hedmark er gitt i § 4 første ledd bokstav e: Region 5 – Hedmark – skal ha 10 ynglinger av gaupe, 5 ynglinger av jerv og 3 ynglinger av brunbjørn, samt 4-6 årlige ynglinger av ulv, der 3 av disse skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge. Bestandsmålet som gjelder ulv skal oppnås i felleskap i region 4 og 5. Når bestandene av den enkelte art ligger over disse regionale bestandsmålene har rovviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling, lisensfelling og kvotejakt, jf. henholdsvis §§ 8, 10 og 11.

I § 7 andre ledd heter det:

Rovviltnemndens vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6.

Det er Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt som skal gi data om status og utvikling i bestandene, jf. § 3 siste ledd. Når kvote etter forskriften §§ 8, 10 og 11 er vedtatt, belastes irregulær avgang av rovvilt i regionen denne kvoten, jf. § 7 siste ledd.

Om lisensfelling

Lisensfelling av fredet rovvilt er hjemlet i naturmangfoldloven § 18, første ledd bokstav b og c, jf. rovviltforskriften § 10. I rovviltforskriften § 10 framgår det at «dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av gaupe, jerv, bjørn og ulv. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning.»

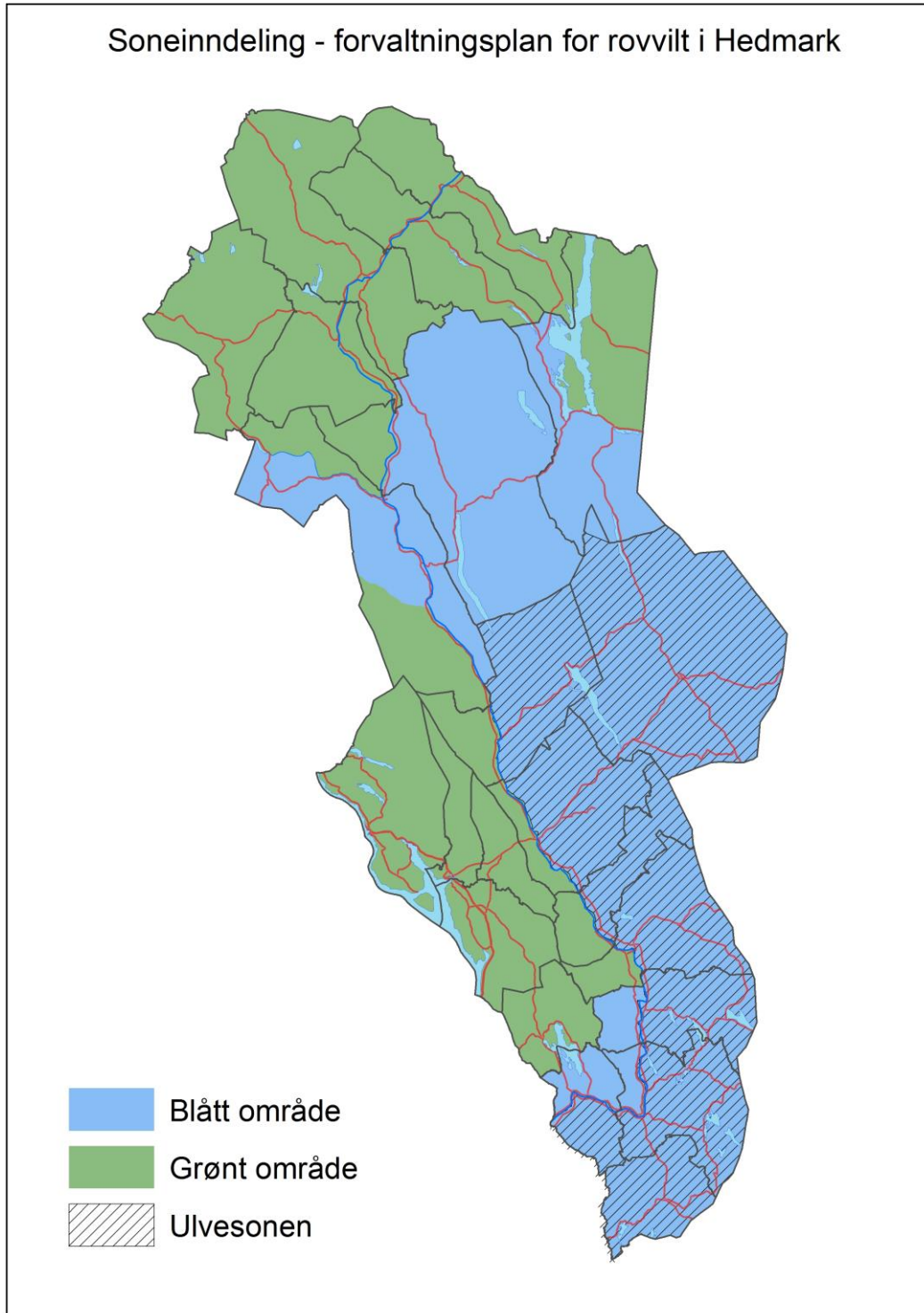
Rovviltnemnda eller Miljødirektoratet setter en kvote for lisensfelling, jf. rovviltforskriften henholdsvis §§ 10 og 13. Fellingsperioden for hver enkelt art er gitt i § 10 femte ledd.

Forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark

Forvaltningsplanen for Hedmark (vedtatt av rovviltnemnda i januar 2014) deler fylket inn i to soner. Grønn sone skal forvaltes som prioritert beiteområde, der beitenæringas interesser skal prioriteres. Blå sone rommer områder som er viktige for å oppnå bestandsmålene for rovvilt, men rommer også noen beiteområder, og disse skal i henhold til forvaltningsplanen forvaltes som prioriterte beiteområder. Den blå sona rommer særlig østlige deler i Hedmark, men også et område i vest inn til grensa mot Oppland. Det fremgår ikke tydelig i gjeldende forvaltningsplan, men denne delen av blå

sone er i første rekke tenkt å sikre muligheten for kontakt mellom de ulike delpopulasjonene av jerv i Sør-Norge.

Deler av den blå sone i forvaltningsplanen for rovvilt inngår i forvaltningssone for ynglende ulv i Norge (ulvesone).

Figur 1: Soneinndeling i forvaltningsplan for rovvilt i Hedmark.

3. Bestandsstatus og -utvikling hos jerv i Hedmark

Det nasjonale overvåkingsprogrammet gir gjennom Rovdata årlig ut rapporter over bestandssituasjonen og antall ynglinger av jerv. Rapportene legges fram i oktober hvert år. Rapporten for 2018 og foreløpige ynglinger i rovbaser må derfor legges til grunn for vurderingene knyttet til dagens bestandssituasjon (pr. 11.6.2019).

Jervebestanden i Norge er gjennom flere år estimert med bakgrunn i registrering av antall yngleri. For perioden 2016 til 2018 er gjennomsnitt for registrerte ynglinger av jerv i Norge på 49. Dette er over nasjonalt bestandsmål som er på 39 ynglinger. Den norske jervebestanden er beregnet til 307 ± 38 dyr (NINA rapport 1553). I perioden 2016 til 2018 var det et gjennomsnitt på 10,3 ynglinger i Hedmark. NINA har beregnet at jervebestanden i Hedmark er på 64,7 ± 16,4 dyr (tabell 1).

Tabell 1: Antall ynglinger av jerv i Hedmark i perioden 2011 til 2019 og beregnet bestand.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 ¹
Ynglinger	12	10	7	10	13	8	8	15	12
Estimert bestand	55,6	65,9	59,7	56	62,7	64,7	60,6	64,7	

¹ Foreløpige tall for dokumenterte og antatte ynglinger 2019 (7 dokumenterte og 5 antatt sikker), oppdatert pr 11.6.2019

I møte den 19.6.2018 fattet rovviltnemnda vedtak om en lisensfelling kvote på 20 dyr, hvorav fem skulle felles innenfor ulvesonen. Vedtaket ble påklaget, nemnda opprettholdt sitt vedtak og saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Departementet reduserte kvoten til 16 dyr i sitt vedtak den 12.9.2018, og fant at det ikke var hjemmel for å åpne for lisensfelling innenfor ulvesonen, slik at lisensfellingsområdet måtte avgrenses til beiteprioritert område som foreslått i saksframlegget til møtet den 19.6.18.

Den 14.12.2018 økte rovviltnemnda kvoten med seks dyr til totalt 22 dyr. Nemnda åpnet for at tre av de seks dyrene kunne felles innenfor ulvesonen. Vedtaket ble påklaget, nemnda opprettholdt sitt vedtak og saken ble oversendt departementet for endelig avgjørelse. I brev datert 7.6.2019 har departementet avgjort at rovviltnemndas vedtak om utvidet kvote var ugyldig. Ved at det ikke forelå nye opplysninger i saken, jf. rovviltforskriften § 10 fjerde ledd, hadde nemnda ikke kompetanse til å fatte nytt vedtak om kvote. Departementet fastslo i sin klagebehandling den 12.9.2018 av nemndas opprinnelige vedtak, at det ikke er hjemmel i nml. § 18 første ledd bokstav b og c for lisensfelling av jerv innenfor ulvesonen. Dette ble dermed endelig avgjort av departementet, og det foreligger ikke forhold som tilsier at departementets vurdering på disse punktene ikke lenger er gjeldende når nemnda den 14. desember fattet vedtak om økt kvote for lisensfelling av jerv.

22 dyr ble felt på lisensfelling under lisensfellingsperioden 2018/2019. Ut over dette er det gjenfunnet tre dyr med ukjent dødsårsak i april og mai 2018. Det ble gjennomført ett ekstraordinært uttak (hiuttak) av to valper og ei tisper i april 2018, og to valper ble felt i forbindelse med skadefelling i juli 2018.

Kjent avgang av jerv i 2019 er 3 dyr. Dette er en gjenfunnet død valp, samt at det er tatt ut en hann og ei tisper på ekstraordinært uttak. Tispa hadde ynglet, valpene var drept av en annen jerv.

Tabell 2: Uttak av jerv i jaktårene 2010/11-2018/19 fordelt på skadefelling, ekstraordinært uttak og lisensfelling. Kvote for lisensfelling i parentes. Jaktåret går fra 1.4-31.3. Uttak av to dyr er gjennomført etter 31.3.

	2010/ 11	2011/ 12	2012/ 13	2013/ 14	2014/ 15	2015/ 16	2016/ 17	2017/ 18	2018/ 19
Skadefelling	0	2	0	0	2	0	0	0	2
Ekstraordinært uttak	6	10	10	2	6	18	5	5	3
Lisensfelling	8(8)	11(11)	11(16)	8(12)	11(16)	12(15)	9(12)	12(14)	22 (16)
Annet	0	3	1	1	1	0	2	0	3
Sum uttak	14	26	22	11	20	30	16	17	30

Pr. 11.6.2019 er det registrert 7 dokumenterte og 5 antatte ynglinger av jerv i Hedmark i 2019. Tispa fra en av disse ynglingene (Tynset) er tatt ut på ekstraordinært uttak, valpene her ble drept av en annen jerv. 10 av ynglingene har skjedd i blå sone, og 2 i grønn sone.

Tabell 3: Foreløpig oversikt over antall ynglinger av jerv i Hedmark i 2019 med vurdering, kjent status og hiets plassering, oppdatert pr 11.6. Fargene gjenspeiler uttak innenfor de to forvaltningsområdene i Hedmark.

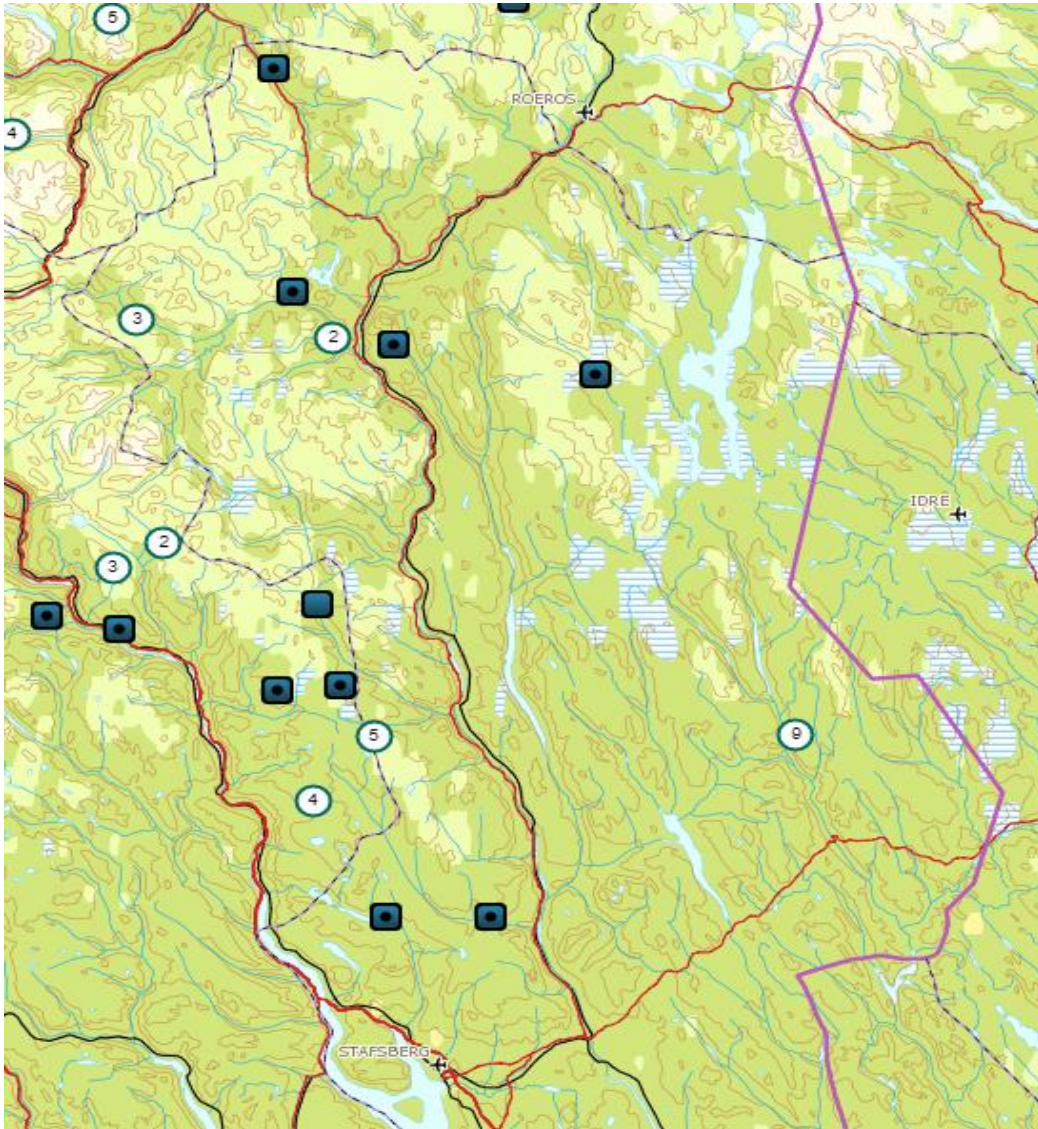
Kommune	Lokalitet	Vurdering	Status
Engerdal	Femundsmarka	Dokumentert	
Tynset	Hestfjellet	Dokumentert	Uttak av tispe. 2 valper drept av annen jerv.
Engerdal	Hogna	Dokumentert	
Trysil	Innbygda Øst	Antatt	
Trysil	Flendalen	Dokumentert	
Trysil	Trysilfjellet	Antatt	
Rendalen	Sølensjøen	Antatt	
Rendalen	Osdalen	Antatt	
Rendalen	Storsjøen	Antatt	
Stor-Elvdal	Storfjellet	Dokumentert	
Åsnes	Lindberget	Dokumentert	
Åsnes	Gveppen	Dokumentert	

Kilder:

- Yngleregistrering av jerv i Norge i 2016. NINA Rapport 1291
- Yngleregistrering av jerv i Norge i 2017. NINA Rapport 1391
- Yngleregistrering av jerv i Norge i 2018. NINA Rapport 1553
- Rovbase

4. Skader forårsaket av jerv på husdyr og tamrein

I Rovbase er det i beitesesongen 2018 registrert 23 dokumenterte og antatte jerveskader på sau i Hedmark. Til sammenligning ble det i 2017 dokumentert 40 skader, og i 2016 ble det dokumentert 24 jerveskader på sau i Hedmark. Det er i 2018 registrert fire dokumenterte og antatte jerveskader på samisk tamrein i Hedmark. Ett dyr er antatt tatt av jerv i 2017, og ett antatt sikkert i 2016. Antall sau som ble erstattet som tatt av jerv i 2018 var 724, mot 1271 i 2017 og 1109 i 2016.

Figur 2: Dokumenterte og antatte jerveskader på sau i Hedmark og tilgrensende områder i 2018.

5. Om rovviltnemndas myndighet til å fatte vedtak om lisensfelling av jerv

Rovviltnemnda i region 5 har myndighet til å vedta kvote for lisensfelling av jerv, jf. rovviltforskriften § 10, når kravene i § 7 og det regionale bestandsmålet, jf. § 4 første ledd bokstav e, er oppfylt. Data for de tre siste årenes yngling legges til grunn for jerv, jf. § 7 første ledd, tredje punktum.

I Hedmark viser de foreløpige tallene at det er registrert 12 jervekull i 2019 (tabell 1). Gjennomsnittet for de tre siste årene der endelige data foreligger (2016 – 2018) er 10,3, og over det regionale bestandsmålet på fem årlige ynglinger. Rovviltnemnda har dermed myndighet til å fastsette kvote for lisensfelling av jerv i 2019.

6. Sekretariatets vurdering av lisensfellingsområde og hjemmelsgrunnlaget for lisensfelling i henhold til naturmangfoldloven § 18, første ledd, bokstav b og c

Naturmangfoldloven § 18, første ledd, bokstav b og c lyder:

Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk (...)

b. for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom,

c. for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning,

(...)

Vedtaket etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Vurdering av hjemmelsgrunnlag i henhold til nml § 18 bokstav b:

Formålet med uttak etter nml. § 18, bokstav b er å forhindre skade. Det er ikke slik at felling kan skje i alle tilfeller når ett av vilkårene i § 18, første ledd, er oppfylt. Etter annet ledd kreves det i tillegg både at uttak ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Naturmangfoldloven krever at det foreligger en viss risiko for skade av et visst omfang, jf. også brev av 20.12.2016 fra KLD. Bernkonvensjonen krever at formålet med fellingen er å avverge «serious damage», mens loven etter sin ordlyd krever at formålet er å avverge «skade». Loven må likevel forstås slik at den oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang. Ikke enhver skade på de verdier som er nevnt i § 18 første ledd b, kan anses for å åpne for uttak. For arten jerv er det i praksis skade på sau og tamrein som er aktuelle skadetyper.

I områder hvor jerv kan komme i kontakt med beitedyr vil det alltid være en mulighet for at skader kan oppstå. De fleste år er jerv det rovviltet som gjør størst skade på sau i Hedmark, og den forårsaker også årlig tap i den sør-samiske tamreindriften. Skadepotensialet kan reduseres ved å gjøre tiltak som skiller beitedyr og jerv. Skader fra jerv tiltar typisk i den siste delen av beitesesongen, og tidlig nedsanking av sau er et effektivt skadeforebyggende tiltak som nyttes aktivt i de deler av Hedmark der jerv er en hyppig skadegjører.

Skader av jerv kan i prinsippet oppstå i alle områder i Hedmark der det beiter sau og tamrein i utmark, som også oversikten over skader i 2018 (figur 2) viser. Dette dreier seg i første rekke om områder som ligger i grønn sone i forvaltningsplanen for rovvilt, men enkelte viktige beiteområder for sau ligger helt eller delvis innenfor blå sone. Særlig gjelder dette beiteområdene til Sølendalen beitelag i Rendalen. I blå sone vest for Glomma er Sollia beitelag ikke lenger aktivt (men det er fortsatt én beitebruker i dette beiteområdet), i tillegg er det slik at Storfjellet beitelag (som hovedsakelig beiter over grensa til Oppland) også har beiteområder inn i blå sone i Stor-Elvdal. På Oppland-sida av jervekorridoren ligger det viktige beiteområder, og rovviltnemnda i region 3 har ikke kartfestet en tilsvarende jervekorridor.

Den differensierte forvaltningen er et av hovedprinsippene for forvaltning av rovvilt i Norge. Dette innebærer at hensynet til beitenæringen tilsier en lavere terskel for felling i grønn sone, og tilsvarende en høyere terskel for lisensfelling i de områdene der også hensynet til rovviltet skal ivaretas. Samtidig angir forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark at beiteområder beliggende i blå sone markert på kart skal forvaltes som viktige beiteområder.

Jerv er et dyr som typisk beveger seg over store reviområder. Ved vurdering av avgrensning av lisensområde må det derfor gjøres skjønnsmessige vurderinger som gir en god praktisk avgrensning.

Departementet har i sine klageavgjørelser av 12.9.2018 og 7.6.2019 på nemndas vedtak om kvote og områdeavgrensning for lisensfelling av jerv av 19.6. og 14.12.2018 slått fast at det ikke er tilstrekkelig skadepotensial knyttet til jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv (blå sone), og at det dermed ikke er hjemmel i nml. § 18 første ledd bokstav b for lisensfelling av jerv i dette området. Beiteområdene i Rendalen og Engerdal (Sølendalen beiteområde samt et område rundt) er unntatt fra dette og oppfyller kravene i nml. § 18 første ledd bokstav b. Sekretariatet viser til departementets klageavgjørelser, og anser at det ikke foreligger tilstrekkelig skadepotensiale knyttet til jerv, og at det dermed ikke er hjemmel i nml. § 18 bokstav b for lisensfelling, innenfor forvaltningsområdet for jerv.

Sekretariatet anser at det foreligger skadepotensiale for lisensfelling med hjemmel i nml. § 18 bokstav b i hele grønn sone samt en del av blå sone som omfatter Sølendalen beitelag sine beiteområder samt et område rundt. Når det gjelder beiteområder i blå sone vest for Glomma så har denne korridoren som særskilt formål å sikre kontakt mellom de ulike delpopulasjonene av jerv i Sør-Norge. Denne korridoren er allerede i utgangspunktet så smal at det anses praktisk vanskelig å innlemme deler av denne korridoren i lisensfellingsområdet uten at hele formålet med korridoren vanskeliggjøres.

Vurdering av hjemmelsgrunnlag i henhold til nml § 18 bokstav c:

På tilsvarende måte som for felling for å avverge skade etter nml. § 18, bokstav b, kreves det etter annet ledd både at uttak ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Denne bestemmelsen inneholder to ulike deler, «allmenne helse- og sikkerhetsmessige hensyn» og «andre offentlige interesser av vesentlig betydning» som begge kan utgjøre et hjemmelsgrunnlag for felling.

Konflikten knyttet til jerv dreier seg i all hovedsak om skader i husdyrnæring og tamreindrift. I andre deler av samfunnet er oppmerksomheten rettet mot jerv svært lav, og konfliktene nærmest ikke-eksisterende. Så langt sekretariatet kjenner til er det ikke framkommet noe som tyder på at hverken enkeltpersoner eller lokalsamfunn opplever frykt for å støte på jerv under aktiviteter i utmark. Sekretariatet legger til grunn at jerv ikke er, eller oppfattes som en reell risiko for skade på personer, og at det ikke foreligger allmenne helse- og sikkerhetshensyn som kan gi fellingsgrunnlag i medhold av § 18 bokstav c.

Begrepet «*andre offentlige interesser av vesentlig betydning*», trekker i utgangspunktet i retning av annet enn private interesser. Dessuten må disse ha «*vesentlig betydning*». Summen av private interesser vil kunne overlappes med offentlige interesser, og det som i utgangspunktet er en privat interesse kan få karakter av en offentlig interesse hvis det berører tilstrekkelig mange.

Hensynet til å ivareta næringer som utmarksbeite og jakt kan være relevante hensyn å vektlegge. Når det gjelder jerv så er det i praksis kun villrein som vil kunne påvirkes av tilstedeværelsen av jerv i et område. Villrein og jerv er arter som har levd naturlig sammen over svært lang tid, og som gjennom evolusjonen er tilpasset en slik sameksistens. Sekretariatet er ikke kjent med at det foreligger belegg for at tilstedeværelsen av jerv i et område med villrein har påvirket muligheten for uttak av villrein gjennom jakt eller på annen måte påvirket jaktutøvelsen, og heller ikke muligheten for inntekter gjennom jaktutbytte, leieinntekter eller lignende.

Sekretariatet er kjent med at det fra enkelte pekes på at muligheten til å kunne drive lisensfelling av jerv i et område må anses som en offentlig interesse av vesentlig betydning. Det er et mål at forvaltning av rovvilt skal alminneliggjøres gjennom at interesserte jegere skal få mulighet til å delta i lisensfelling eller kvotejakt på fredet rovvilt. Dette innebærer imidlertid etter sekretariatets syn ikke at det dermed skal åpnes for jakt i alle områder. Snarere er det slik at den enkelte jeger må søke seg mulighet til å jakte i de områdene der det åpnes for lisensfelling, på samme måte som at jegere må søke å skaffe seg jaktmuligheter for elg, villrein eller andre viltarter i de områdene der det åpnes muligheter for dette.

Sekretariatet viser til departementets klageavgjørelser av 12.9.2018 og 7.6.2019 på nemndas vedtak om kvote og områdeavgrensning for lisensfelling av jerv av 19.6. og 14.12.2018, hvor departementet har slått fast at det ikke er hjemmel i nml § 18 første ledd bokstav c for å åpne for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv.

Sekretariatet vurderer at det ikke foreligger forhold som tilsier at lisensfelling av jerv kan skje med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav c for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning.

7. Vurdering av bestandens status og forventede utvikling

Antallet ynglinger av jerv i Hedmark har siden 2010 ligget vesentlig over bestandsmålet. Samtidig har uttaket gjennom skadefelling (inkludert ekstraordinære uttak) og lisensfelling de senere år vært relativt høyt (tabell 2). Likevel har bestanden holdt seg relativt høy, og med tendens til økning. Gjennom ekstraordinære uttak i 2017/18 og 2018/2019 er det tatt ut et noe lavere antall dyr enn foregående år. De foreløpige yngleregistreringene hittil i år tyder på at bestanden har gått noe ned fra forrige år, men bestanden ligger fortsatt vesentlig over bestandsmålet. Det er foreløpig registrert 12 ynglinger i 2019, mot 15 i 2018. Det er også verdt å merke seg at det nå er slik at de fleste ynglingene av jerv finner sted i blå sone i forvaltningsplanen i områder der det ikke er beitedyr. Dette er i tråd med målene med den differensierte forvaltningen og forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark.

8. Sekretariatets vurdering av naturmangfoldloven §§ 8-12

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 skal ligge til grunn for all utøving av offentlig myndighet som berører naturmangfoldet, jf. § 7, og vurderingene skal framgå av beslutningen. Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 8, jf. også rovviltforskriften § 7 andre ledd og § 3 tredje ledd. Biologien og økologien til jerv er godt undersøkt, og gjennom Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt følges bestandsstatus og -utvikling for arten godt. Siste rapport som oppsummerer jervens bestandsstatus og -utvikling i Norge er NINA Rapport 1553. I tillegg er vårens SNO-inventeringer av ynglehi lagt inn i Rovbase. En av de store utfordringene med små bestander er at de er vanskelig å beskatte; en for hard beskatning behøver ikke å synes før etter flere år, og selv små tilfeldigheter i bestanden selv eller i miljøet kan føre til at rekrutteringen blir dårligere en tid.

Sekretariatet viser til prinsippet om differensiert forvaltning av rovvilt, jf. rovviltforskriften § 1 og forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark. Med differensiert forvaltning menes at *"hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltartene"*. Ved å nytte differensiert forvaltning, mener sekretariatet at prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, herunder lokalisering, i naturmangfoldloven § 12 er ivaretatt. Fylkesmannen viser her også til brev av

28.4.2014 fra Klima- og Miljødepartementet til rovviltnemndene om en tydeligere differensiering av forvaltningspraksis mellom de ulike sonene.

Ut i fra den vitenskapelige dokumentasjonen som foreligger om jervens bestandsstatus og utvikling i Norge, mener sekretariatet å ha tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å kunne foreslå en kvote for lisensfelling av jerv, uten at den samlede belastningen blir for stor eller at irreversible skader vil påføres jervebestanden, jf naturmangfoldloven §§ 8 og 10. §§ 9 og 11 anses ikke som relevante i denne sammenheng.

9. Sekretariatets forslag til kvote, fellingsperiode og fellingsområde

Ved vurdering av kvote for lisensfelling skal rovviltnemndene, ifølge kommentarene til § 7 annet ledd, gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Kravet til presisjon i forvaltningsvedtakene øker jo nærmere ned mot bestandsmålet den aktuelle rovviltart forvaltes.

I henhold til rovviltforskriften § 10 kan det fastsettes en kvote for lisensfelling av jerv i perioden 10.9. til 15.2.

Jerveskadene skjer i all hovedsak i nordlige deler av Hedmark, fra nordlige deler av Stor-Elvdal og Rendalen kommuner og videre nordover. Det er typisk for jerv at skadene skjer ut over høsten. En del av beitelagene i områder der det også forekommer bjørn har forberedt tidligningsankning fra ca. 20. august, men det foreligger et behov for å begrense jervens utbredelse i prioriterte beiteområder i nord og vest og dermed potensialet for jerveskader neste år.

Ved fastsetting av kvote for lisensfelling må nemnda også ta i betraktning naturlig dødelighet og andre dødsårsaker som må forventes gjennom et år. I tabell 2 vises antall jerv som er tatt ut gjennom skadefelling, ekstraordinært uttak, andre årsaker og lisensjakt siden jaktåret 2010/11. I jaktåret 1.4.2018 til 31.3.2019 ble det tatt ut 30 jerver, 2 på skadefelling, 3 på ekstraordinært uttak og 22 på lisensfelling. I tillegg ble det gjenfunnet 3 døde jerver (to unger og ei tise).

Med henblikk på Stortingets rovviltforlik må målsettingen være at rovviltforvaltningen skjer på en slik måte at antallet ynglinger holdes så nær bestandsmålet som mulig. I Stortingets rovviltforlik slås det videre fast at *"lisensfelling skal bli hovedvirkemiddelet i bestandsreguleringen, slik at ekstraordinære uttak av yngre lokaliteter over tid kan reduseres til et minimum"*.

Ut fra et mål om å forvalte bestanden av jerv ned mot det vedtatte bestandsmålet, anser sekretariatet at det er behov for å fastsette en kvote for lisensfelling. Ut fra kunnskap om bestandsstatus for jerv og kjent avgang av jerv, finner sekretariatet at en kvote for lisensfelling av 18 jerver hvorav en hundyrkvote på maksimalt 10 jerver, i deler av Hedmark er forsvarlig med hensyn til den samlede belastningen på jervebestanden i Hedmark, jf. naturmangfoldloven § 10. Med denne kvoten mener sekretariatet at bestandssituasjonen er slik at det fortsatt vil være potensial for fem årlige ynglinger av jerv kommende år.

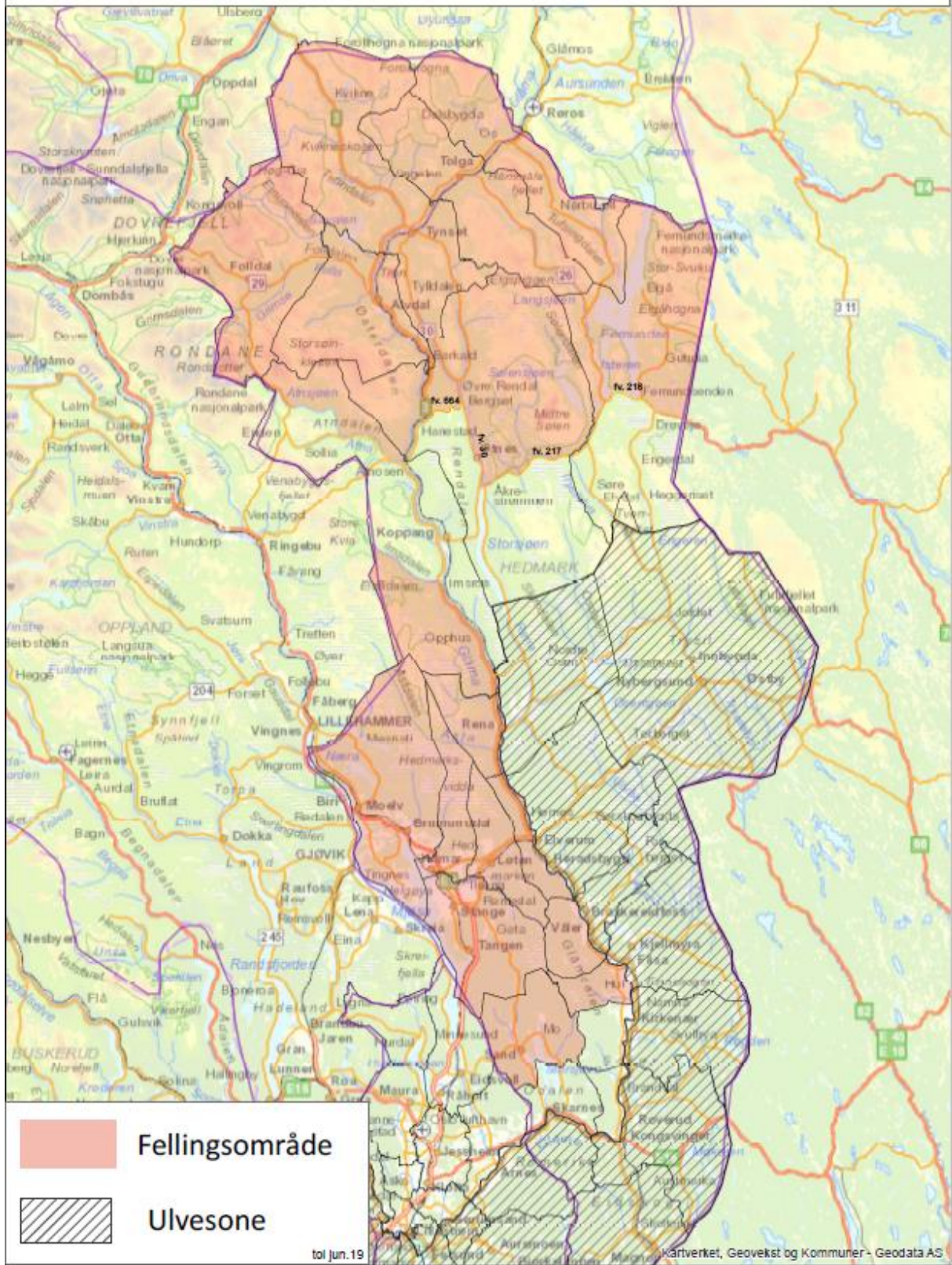
Lisensfelling av jerv skal begrense veksten og/eller utbredelsen av jerv, jf rovviltforskriften § 10. Forekomst av jerv er først og fremst en utfordring i områder med småfe og tamrein på beite. Fellingsuttaket bør derfor rettes til områder der beitedyr og tamrein i henhold til vedtatt forvaltningsplan skal ha prioritet, der skadepotensialet er størst, og der det er registrert betydelige skader til jerv tidligere. Sekretariatet viser her også til vurdering av hjemmelsgrunnlag i henhold til

naturmangfoldloven § 18 bokstav b og c, samt til rovviltforliket der det slås fast at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Sekretariatet foreslår derfor at det åpnes for å felle 18 jerver hvorav en hundyrkvote på maksimalt 10 jerver.

Når det gjelder avgrensning av område for lisensfelling viser sekretariatet til vurderingene som er gjort av hjemmelsgrunnlag for felling etter nml § 18 første ledd bokstav b og c. I fellingsområdet inngår:

Folldal, Alvdal, Tynset, Tolga, Os, Ringsaker, Hamar, Løten, Stange og Nord-Odal kommuner. De deler av Åsnes, Våler, Elverum og Åmot kommuner som ligger vest for Glomma. I Stor-Elvdal kommune inngår den delen av kommunen som ligger vest for Glomma og nord for Atna elv/ Atnsjøen samt den delen som ligger vest for Glomma og sør for Imsa. I Rendalen kommune inngår den del som ligger vest for Glomma, samt de deler som ligger nord for fv 664 fra krysset med rv. 3 til krysset med fv. 30, derfra øst for fv. 30 til denne møter fv. 217, og nord for fv. 217. I Engerdal kommune inngår den del som ligger nord og øst for fv. 217 og fv. 218.

Fellingsområde ved lisensfelling av jerv 2019/ 2020

Figur 3: Anbefalt fellingsområde

Kommunikasjon og rapportering

Jeger plikter å holde seg oppdatert om status for lisensfellinga minst én gang daglig under fellingsforsøk. Fylkesmannen oppretter en jervetelefon som gir jegeren opplysning om antall felte dyr og hvor mange dyr som gjenstår på kvoten. Videre gir forskriften jegeren plikter i forhold til rapportering om felte og påskutte dyr.

10. Sekretariatets forslag til vedtak

Kvotefor lisensfelling av jerv

Rovviltnemndene i region 5 viser til den nasjonale målsettingen om 5 årlige ynglinger av jerv innenfor regionen. Data om de tre siste års ynglinger (2016-2018) av jerv fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt viser at gjennomsnittlig antall ynglinger ligger på 10,3.

Rovviltnemnda anser dermed å ha myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av jerv, jf. §§ 10 og 4 første ledd bokstav e og § 7 første ledd, tredje punktum i rovviltforskriften.

Rovviltnemnda viser til naturmangfoldloven § 7. Nemnda har fått forelagt den siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskapen om jervens bestandsstatus og -utvikling i Hedmark, jf. § 8 og § rovviltforskriften § 3 siste ledd. Nemnda viser til sekretariatets faglige vurderinger om at den foreslåtte lisensfellingkvoten på 18 jerver hvorav en hunndyrkvote på maksimalt 10 jerver, ikke vil påføre bestanden irreversibel skade eller en for stor samlet belastning, jf. § 10. Forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark og føringene i rovviltforliket vil ligge til grunn for iverksettelse av lisensfelling, jf. også rovviltforskriften §§ 1 og 6. Gjennom denne differensierte forvaltningen er hensynet til lokalisering i naturmangfoldloven § 12 vurdert. Rovviltnemnda anser ikke at §§ 9 og 11 ikke kommer til anvendelse i denne sammenheng.

Ut fra den foreliggende dokumentasjon over bestandssituasjonen av jerv og vedtatt politikk finner rovviltnemnda at lisensfelling av jerv ikke er til hinder for å nå bestandsmålet i 2019. Ut fra et behov for å avverge skade på husdyr vedtas en kvote for lisensfelling av 18 jerver hvorav en hunndyrkvote på maksimalt 10 jerver, i Hedmark i perioden 10.9.2019 til 15.2.2020. Felling av 18 jerver hvorav en hunndyrkvote på maksimalt 10 jerver, anses ikke å true overlevelsen av jervebestanden på lang sikt, jf. naturmangfoldloven § 5.

Avgrensning av lisensfellingsområde

Uttaket bør skje i områder der beitedyr skal være prioritert, jf. forvaltningsplan for rovvilt i Hedmark, og hvor det er skadepotensial for jerveskader på sau og tamrein. 18 jerver hvorav en hunndyrkvote på maksimalt 10 jerver kan felles i et område som omfatter de viktige beiteområdene for sau og tamrein i Hedmark. Nemnda anser at felling i dette området kan skje med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b.

I fellingsområdet inngår:

Folldal, Alvdal, Tynset, Tolga, Os, Ringsaker, Hamar, Løten, Stange og Nord-Odal kommuner. De deler av Åsnes, Våler, Elverum og Åmot kommuner som ligger vest for Glomma. I Stor-Elvdal kommune inngår den delen av kommunen som ligger vest for Glomma og nord for Atna elv/ Atnsjøen samt den delen som ligger vest for Glomma og sør for Imsa. I Rendalen kommune inngår den del som ligger vest for Glomma, samt de deler som ligger nord for fv 664 fra krysset med rv. 3 til krysset med fv. 30, derfra øst for fv. 30 til denne møter fv. 217, og nord for fv. 217. I Engerdal kommune inngår den del som ligger nord og øst for fv. 217 og fv. 218.

Jeger plikter å holde seg oppdatert om status for lisensfellinga minst en gang daglig under fellingsforsøk. Fylkesmannen oppretter en jervetelefon som gir jegeren opplysning om antall felte dyr og hvor mange dyr som gjenstår på kvoten.

Rovviltnemndas vedtak er fattet med hjemmel i §§ 18 og 77 i lov om forvaltning av naturmangfold av 19. juni 2009 nr 100, jf § 10, jf også §§ 4 og 7, i forskrift om forvaltning av rovvilt av 18. mars 2005 nr 242.

Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI, senest innen 3 uker etter at vedtaket er gjort kjent.